СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 161. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 14. липня, 1926. VOL. XXXIV. No. 161. Jersey City, N. J., Wednesday, July 14. 1926. THREE CENTS

ДЕСЯТЬЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА ПРИЗНАЧЕНІ НА ПОШИРЕННЯ КУЛЬТУ ФРАНКА СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Тому в часі від 28. мая до кінця вересня повинні відбутися в кождій українській місцевости виклади, збори, концерти чи вистави, присвячені памяти Франка.

В кождій місцевости повинна бути переведена рівнож збірка на памятник Франка.

Хай не бракне між нами нікого, хто не зложив би жертви на памятник для Того, що нам а не собі добував кращу долю, що бажав для скованих волі, для нещасних долі і рівної правди для всіх.

Всі жертви на памятник Франка належить слати до:

OBYEDNANYE. P. O. Box 411. Philadelphia, Pa.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ВИБУХУ ПОРОХОВИХ МАҐАЗИНІВ ПЕРЕХОДИТЬ 20

ДОВЕР, Ню Джерзі, 12. липня. — Військові офіцири ще й тепер не зовсім певні, що новий вибух не повториться, і тому вишукування вбитих і ранених поступає дуже осторожно й пиняво. Доперва нині сполудня, як вітер змінив свій напрям, ґенерал Драм, що стоїть на чолі місцевого війська, приказав маринарам піти межи румовища добувати жертви. Досі найдено 19 вбитих. З ховнірів однак бракує ще 9, так що жертви дуже легко можуть дотягнути числа 25 осіб.

Над цілою околицею, навідженою вибухом, завішено виїмковий стан, щоби запобігти рабункам опущених домів. Команда фльоти вислала на місце 200 нових маринарів.

Секретар фльоти вже почав слідство в справі вибуху. Будуть його вести дві осібні комісії, з котрих одна буде розсліджувати шкоду для уряду, а друга шкоду для цивільного населення. Рахують, що коло 250 родин опинилося наслідком вибуху без даху над головою.

НЮЙОРСЬКИЙ СТРАЙК НА ПІДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ ЛОМИТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 12. липня. — Коло 75 страйкуючих моторменів і свичменів підземної зелізниці Інтерборо вернуло нині до праці. Рух на підземній зелізниці стає що раз нормальнійший.

Поворот страйкарів уважають наслідком публичної заяви зелізниці, в якій дирекція заявила, що вона хотілаби підвисшити заплату своїм робітникам, але сього не може зробити через недобори, які певно будуть тревати так довго, поки вона буде мати право побирати такі низькі оплати за перевіз.

ЯК ВИКОНУЮТЬ ПРОГИБІЦІЮ.

НЮ ЙОРК, 12. липня. — На процесі проти поліційного урядника Двайера за хабарництво при виконуванню прогибіції один полісмен зізнав, що міська поліція стояла нераз на сторожі при висаджуванню ладунків алькоголю з кораблів, а коли й робила арешти, то арештувала лишень маленьку частину ладунку.

МЕКСИКАНСЬКІ СВЯЩЕНИКИ НЕ ХОЧУТЬ СЛУХАТИ ЗАКОНІВ.

МЕКСИКО, 12. липня. — Католицькі ґазети заповідають, що священики римо-католицької церкви не послухають приказів уряду, відносячихся до виконування постанов мексиканської конституції, а щоби примусити уряд до уступств, не будеться правити богослужень після 1. серпня.

Протестантські церкви рішилися повинуватися роспорядкам, і всі проповідники, які не є мексиканськими уродженцями, покинуть Мексико.

ПАСТОР АРЕШТУЄ ПАСТОРА.

БРИДЖПОРТ, Конетикат, 12. липня. — На місцевий поліційний суд приведено нині арештованого муринського пастора Джовнса, котрого обжаловано за перешкоджуванне в похоронах, які відбувалися в домі, що сусідував з домом молитви, в якім Джовнс відправляє свої богослуження. Відправлявший саме похорони пастор післав післанця до Джовнса, просячи його перервати відправу, поки він не скінчить похорону. Джовнс відмовився, і другий пастор його арештував.

Поставлений на суд Джовнс виправдувався, що він слухає наперед Бога, а відтак доперва людий. Суддя казав йому заплатити 5 долярів кари, щоби собі міг тим лекше запамятати, що й людий треба слухати.

МОРЯКИ ПОКИНУЛИ КОРАБЕЛЬ.

ГЛУСТЕР, Месечузетс, 12. липня. — З німецького корабля Мімі, що приїхав до сього порту, втекла майже вся корабельна залога. Видно, моряки хотіли в сей спосіб дістатися до Злучених Держав. Заряд корабля повідомив уряд, і урядові детективи вже найшли 6 моряків. Трох других ще не зловлено.

КОРАБЕЛЬ СТРІНУВ ЧЕРЕДУ КИТІВ.

НЮ ЙОРК, 12. липня. — Пасажири корабля Миневаска, що приїхав сюди нині з Европи, оповідають, що корабель минув по дорозі на океані цілу череду китів, зложену з якої пів сотки штук. Плили вони такою гурмою, що корабель мусів звільнити ходу, щоби котрого з них не вдарити. Находилися вони яких 100 миль від порту.

ОДИНОКА КАНДИДАТКА В МЕКСИКУ ПЕРЕПАЛА.

МЕКСИКО, 12. липня. — При послідних виборах до мексиканського конґресу ставала в перше як кандидатка на конґресмена одна женщина. Була се пані Ельвія Карільо Пуерто. За нею однак заявилося дуже мало голосів, і її противник поконав її без перешкоди. Американці вказують на сю подію як дуже замітну для мексиканських умов. Вони добачують у сьому ріжницю межи американським й англійським поглядами з одного боку, а мексиканським з другого. Жіночий рух ніколи не мав великої сили в Мексику. Мексиканська конституція не признає жінкам права голосовання, і противники пані Пуерто заявили, що на случай, якби вона дістала більшість голосів, вона не буде мати права засісти в конґресі. Се певно й причинилося немало до її поразки.

БОМБА В АВТОМОБІЛИ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 12. липня. — В автомобили Бернея Сингера, переїзджаючім через се місто, вибухла бомба. Вибух покалічив тяжко 8 осіб, в тому числі 4 дітий. Звідки бомба взялася в автомобили, поліція ще не прослідила.

ЗАХОДИ УРЯДУ ПРОТИ УТОПЛЕНЬ.

ТРЕНТОН, 12. липня. — Стейтовий департамент здоровля обчислив, що за послідних пять літ у ріжних ріках, озерах та купелевих місцевостях стейту потонуло коло півтора тисячі людий. Уважаючи се число застрашаючо високим, уряд постановив поробити найріжнійші заходи, щоби зменчити на будуче число випадків від утонення. Наперед мається поширити науку пливання в школах, а відтак установити більше сторожів безпеченства на всьому побережу стейту.

АЛЯНТИ ЗНОВ НЕПОКОЯТЬ НІМЕЧЧИНУ.

БЕРЛІН, 12. липня. — Міжнародня Військова Контрольна Комісія, яка слідить з рамени Ради Амбасадорів над уоруженєм Німеччини розпочала нові дохожденя і непокоїть німецький уряд новими закидами, які дражнять Німців та викликують нове обурення з їх боку.

СТАН ОБЛОГИ В БЕСАРАБІЇ НЕ БУДЕ ЗНЕСЕНИЙ.

В часі свого побуту в Кишеневі румунський военний міністер ґенерал Мірческу в інтервю з одним журналістом заявив, що поки-що стан облоги в Бесарабії не може бути знесений. „Тепер — заявив ґенерал — в Бесарабії наступило успокоєння, що приходиться числитися з поведенням других держав". Перед виборами говорив цей самий ґенерал инакше про стан облоги, але тоді ходило о зисканя голосів бесарабського населення для авересканської партії.

УТОПИЛОСЬ ШЕСТЕРО ДІТЕЙ.

В Салт сте Мері, Онт., стався в неділю, 20. червня, в 4.30 годині вечером, страшний випадок. Іменно семеро дітий у віці від 13 до 17 літ, 3 дівчині і 4 хлопців наймили собі лодку 16 стіп довгу, а 4 стіп широку і хотіли відбути нею прогульку по ріці Сір. Коли відплили від берега на яких 200 ярдів, один хлопець почав на лодці гуляти. На нещастя у ту хвилю вдарила в лодку сильна филя і лодка вивернулася, викидаючи дітей у воду. Виратувався тільки один 15-літний хлопець, а за тілами прочих шукають. Усі діти були англійських родичів.

Цей страшний випадок нехай буде пересторогою для всіх тих дітей, що люблять бавитися на воді. Родичі повинні також запаматати собі добре цей випадок і не пускати ніде своїх дітей без своєї опіки.

МОБІЛІЗАЦІЯ ГАРМАТ І КУЛЕМЕТІВ ПРИ ВИБОРАХ.

До львівської „Ради" пишуть з румунського пограниччя, що в день виборів в Румунії в лісі над селом Костринсівкою поставлено чотири гармати і тільки само гармат над селом Кременчатиком. Під селом Репужинці умістився відділ війська заосмотреного в більшу кількість кулеметів. Від початку 1917 р. — оповідають селяни — не бачили українські села на Буковині тільки гармат і кулеметів, як тепер по девятьох роках по скінченню війни, а все на те, щоб зискати голоси українських селян для правлячої партії.

СЕРЕДНОВІЧНІ ЗВИЧАЇ.

З українських сіл — в яких є заведений стан облоги — повідомляють, що там запроваджує поліційна і військова влада середновічні звичаї. Від молодих, що хочуть вінчатись, побирає не лише піп високі такси, але також претор жадає від обох сторін по 500 леїв (2 доляри) за дозвіл.

НАВІТЬ УГОДОВЦЯМ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ.

Румунська правляча партія, що малими обіцянками — особливо на полі шкільництва — перетягнула на свою сторону при виборах угодову інтеліґенцію національних меншостей, зараз-же по виборах не тільки що не сповнила своїх обіцянок, але ще поробила дальші румунізаційні заходи. І так недавно черновецький краєвий суд заборонив адвокатам вести оборону в нерумунській мові, а в слід за тим правительство заповідає зміну всіх не румунських звичаєвих назв місцевостей на територіях, де живуть національні меншости. Ця поведінка румунського правительства обурила навіть угодову українську інтеліґенцію до того, що члени української народньої партії відказались виставляти свої кандидатури при виборах до повітових рад. Тому прийшлося старому угодовцеві Лукашевичеві виставляти кандидатури без відома і згоди кандидатів, а по виборах признаватися публично до такої поведінки.

СКОВАНІ ДО КУПИ АРЕШТАНТИ ВТІКЛИ З РУК ПОЛІЦІЇ.

Сієнарська і провінціональна поліція в Канаді шукає на цілій просторони між Макомон і полудневою міжнародною границею за двома арештантами, які втікли з рук поліції в часі, коли скованих везли до міста. Вони називаються М. Костюк і А. Стоколюк. Арештовані були в хвилі, коли хотіли забрати з вагона деякі річи.

ЗАСУДИЛИ У ФРАНЦІЇ ЖІНКУ НА СМЕРТЬ.

Французький суд в місті Нім засудив жінку, Марію Антуанетту Счієрра на смерть за те, що вона вброїла пятеро дітей. Своїї жертви вона вбивала для того, щоб мати вдоволення дивитися на їх передсмертні муки.

ФРАНЦІЯ ОДЕРЖАЛА ВІД АНГЛІЇ ЗНАЧНІ ПОЛЕКШІ ЩО ДО СПЛАТИ ДОВГІВ

ЛОНДОН, 12. липня. — Французький міністер фінансів Кайо прийшов з англійським міністром фінансів Черчілом до порозуміння в справі сплати военних довгів.

Довжна сума остала таєма, що й передше, змінено одначе спосіб сплати. В першім році заплатить Франція тільки $4,000.-000, в слідуючім 5,000,000 фунтів стерлінгів. Річна сплата буде степенуватися до 12,500,000 фунтів стерлінгів.

Найважнійшою точкою є та зміна, що Велика Британія згодилася взяти щераз під розвагу квестію сплати довгів, колиб Німеччина перестала зі свого боку сплачувати репарації.

Англійська преса подає, що Черчіл пожертвував в тім новім договорі інтересами британської держави і висказує з того приводу своє негодовання.

ЯК ПРИНЯТО ДОГОВІР КАЙЯ В ПАРИЖІ?

ПАРИЖ, 12. липня. — В Парижі найбільше врадувані тим, що тепер вже не може бути мови про те, щоби ратифікувати американсько-французький договір що до сплати довгів. Америка повинна згодитися, на думку Франції, приняйми на такі услівя, на які згодилася Англія. Ходить тут головно о клявзулю залежности сплати довгів від того, чи Німеччина буде сплачувати Франції, чи ні.

ВИТАЮТЬ АМУНДСЕНА НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ.

ОСЛО, 12. липня. — Капітан Амундсен висів на беріг в Берген разом з норвежською залогою, що відбувала з ним подорож через північний бігун. Великі маси народу ждали на него та сердечно його привитали.

Амундсен віріде до столиці Осло. Перед виїздом заявив репортерам, що біля північного бігуна нема землі, тому ті води повинні бути міжнародними.

КОНТРОЛЮЮТЬ МІНІСТРІВ.

ЛОНДОН, 12. липня. — З рамени Партії Праці поставлено внесення, щоби перевести точні доходження що до цего, котрі міністри заангажовані в промислових чи торговельних компаніях, бо через те заходить небезпека, що вони можуть використовувати як от в вугляним страйку свої позиції для свого власного бізнесу і не можуть бути безпартійними.

На загал всі посли з тим становищем були згідні, а не погоджувалися тільки з пропонованою методою доходжень. Резолюція Партії Праці, яку вона поставила в тій справі, перепала, але перейшла додаткова поправка, що уряд повинен ту справу розглянути, одначе не дорогою зорганізованої кампанії калюмній і інсинуацій, бо це може принести тільки нечесть міністрам і нації і бути доказом нельояльности і недовіря до найвисших урядовців держави.

МІШАНІ СУДИ ПІД ХИНСЬКОЮ КОНТРОЛЕЮ.

ШАНҐАЙ, 12. липня. — З неофіціяльного, але авторитетного жерела подають, що Хіни добилися таки вкінци своєї контролі над мішаними судами, які вели в Хінах конзуляти чужих держав в тих справах, в які були замішані горожани їх держав. За тим правом побивалися Хіни ще від часів вибуху революції в 1912 р.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ БУДЕ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 12. липня. — В вересни слідуючого року прибуде до Парижа 30,000 Американців на конвенцію американського леґіону. З ними приде щонайменше 10,000 жінок і матерей, які схочуть відвідати полеглих у Франції мужів чи синів.

Комітет конвенції подає, що дуже велика частина тих, що заявили свій приїзд, це бідні люде, які мусять довгими літами складати тих пару центів, які треба видати на подорож. Вони не приїдуть до Парижа на забаву, а тільки на те, щоби відвідати гроби своїх найдорожчих, щоби при них приклякнути та зложити вінець.

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ НА УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ.

МОСКВА, 24. мая. — На совітській конференції в Херсоні, як подає „Жидівський Щоденний Бюлетин" в Ню Йорку, ратифіковано ухвалу мінцевої влади, після якої виділено на Херсонщині новий великий шмат землі під жидівську кольонізацію. З днем 1. жовтня кольонія буде готова до ужитку.

ЩО СТАЛОСЯ З КОРОЛЕМ БОРИСОМ?

ВІДЕНЬ, 12. липня. — Всі ломлять собі голову, що сталося з болгарським королем Борисом, який виїхав з Болгарії і пустився в дорогу по ріжних европейських містах тихцем, так, що ніхто не знає де він обертається та чого і куди виїхав.

Одні кажуть, що він виїхав до Швайцарії, щоби побачити свого батька, якого він вже не бачив через 8 літ, а другі кажуть, що він поїхав на Чехо-Словаччину і перебуває там в маєтностях свого батька.

З його відїздом лучили якісь надзвичайні події в самій Болгарії, надіялися там революції або заворушень, але на разі там спокій.

Користайте з нагоди! Користайте з нагоди!

ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС! ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС!

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СМЕРТЬ НА ПОЗИЦІЇ

Тисячі літ минуло, як розпалася могуча римська імперія, що володіла колись малощо не цілим відомом тоді світом. Та не минулася історія славних її діл, які знова тісно звязані з римським вихованнем, з любовю та посвятою для вітчини. Бо тоті прикмети ціхували правдивого горожанина римської держави в спокою і в війні. Через них з подивом згадуємо ще сегодня ті римські легіони, що підбивали цілий світ, що не тільки на словах, але й на ділі вважали смерть за вітчину за найвище земське добро. Через них з подивом читаємо про розкопи засипаних Везувієм старинних Помпеїв і тих жовнірів, які не рушилися з своєї позиції навіть в обличчю певної смерти, яких залляла лява там де стояли і які згинули на тім самім місци, де їх поставили, щоби сторожили і держали порядку.

Геройства не бракує і в нових часах. Бо благородних людей має кождий нарід. В російсько-японській війні голосилися тисячі Японців до виконання таких операцій, з якими була получена неминуча смерть. Кровю своєю підписували просьби, щоби прийняти їх зголошення. Бо їх віруванне і вихованне подібне до римського, коли ходить о любов і посвяту для своєї вітчини.

Механік при радіоапараті на Титаніку передавав сиґнали до останної секунди, щоб ратувати тих, що опустили корабель, хоч сам знав, що перед ним самим стоїть тільки одна смерть. Стоячи на позиції, виконуючи наложений і взятий на себе обовязок, тоне він разом з капітаном корабля і другими йому подібними і переходить у вічність.

Все те відомі факти. Світова війна давала тисячі таких примірів. Та більшість їх безіменна. Та у війні є певного рода примус і страх. Війна це масовий обяв, в якім одиниця пропадає. В спокійних часах виявлене геройство є виявом високої індивідуальности і сильного характеру. Тому ділає воно сильнійше. Геройська смерть одного чи кількох в спокійних часах ділає більше чим смерть десяток тисяч у війні. По тій причині і смерть жовнірів, що загинули на підводній лодці С-51 викликує у нас всіх особливше враженне, коли читаємо, що офіцира знайдено на його постерунку, як силкувався роздавати знаками до останної хвилі прикази і як радіо-оператор згинув на своїм місци, держучи в своїх руках ключ від апарату. Значить і він, подібно як той на Титаніку, не пробував спасатися як другі, а видержав на постерунку і виконував свій обовязок до послідної хвилі.

Не є це дрібна подія. І не дурно воно так хвилює людей. Бо ото кождий з нас відчуває інстинктовно, що якраз саме того рода людьми і характерами поступає світ, цвитуть і розвиваються народи, будуються могучі держави.

І тим сильнійший і славнійший буде той нарід, який зуміє виховати таких горожан, що вміють виконувати свої обовязки так, як ті римські жовніри під Помпеями, або як радіо-механіки з Титаніка і з видобутої з води субмарини ч. С-51.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНҐРЕС В АМЕРИЦІ

Союз Українок в Америці взявся до дуже важного діла. Хоче перевести орґанізацію українського жіноцтва в Америці. Нема мабуть нікого, хто мав би якісь заміти що до цего. Бо щож можна закинути горячому побажанню ґрупки одиниць, що наложили важке ярмо на свою шию і хочуть затягнути українську жінку до праці над самою собою і для добра загального. Можна хиба тільки той почин з щирого серця повитати.

Зорґанізоване жіноцтво може принести в Америці велику поміч нашій українській справі. Американські жіночі орґанізації беруть кождого року активну участь в ріжних жіночих міжнародних зїздах, на яких порушуються дуже важні справи політичні. На тих зїздах можна легко порушувати і висвітлювати положенне нашого народу в старім краю, можна вести міжнародню пропаґанду в нашу користь. А що так є, видно вже з того, що було зроблене на тім поли досі. Там, де були на жіночих зїздах представники українського жіноцтва, там чути було й голос оборони нашого народа. Попри те є богато других причин, які вказують на те, що й українським жінкам не можна вже довше стояти позаду других жінок світа, та що й їм треба орґанізуватися в свою станову орґанізацію, а разом з тим стати з жіноцтвом всього світа до боротьби за урівноправнення.

Український Жіночий Конґрес повинен поставити на ноги трівку загальну орґанізацію американських жінок. В нім повинно взяти участь все свідоме жіноцтво, висилаючи на нього своїх делеґаток та предкладаючи йому свої пляни. Вже тепер повинна розвинутися на ту тему широка дискусія, яка оживила би ту важну справу, яка повинна увінчатися як найкращим успіхом.

Наш орґан помістив ряд статей на жіночі теми, які походять з під пера наших передових жінок-громадянок тут і в краю. Ми радо будемо містити далі голоси наших жінок з Америки, які тільки схочуть забрати голос в тих справах.

ТОЙ, ХТО НЕ ВИПОВНЯЄ ТОГО ДІЛА, ДО КОТРОГО ВІН ПОЧУВАЄТЬСЯ, ЛИШЕНЬ ДЛЯТОГО, ЩО ВОНО ВИДАЄТЬСЯ ЙОМУ МАЛИМ, ОБМАНЮЄ СЕБЕ САМОГО. ВІН НЕ ВИКОНУЄ ЙОГО ДЛЯТОГО, ЩО ВОНО МАЛЕ, АЛЕ ТОМУ, ЩО ВОНО ДЛЯ НЬОГО ЗАВЕЛИКЕ.

ЩЕ ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ

II.

В тезі пятій большевики констатують великі здобутки в українізації селянських мас і навпаки велику відсталість в партійних та робітничих колах. Виходить так, що ті, що буля національно свідомі, такими й залишилися. Зате всі ті чужинці, які управляють Україною, слабо піддаються тому процесови, що власно лише для них і потрібний. Їм треба як найскорше підробитися під українські маси, бо „без цього для партії надзвичайно утруднено керування всіма культурними процесами серед українських мас", як кажуть самі большевики. Ми додамо, що не так „культурними", як політичними та економічними процесами, що розвиваються проти волі й бажання большевиків. Біда для большевиків, що вся їх партія й влада на Україні „спірається на робітничу клясу, що її більшість говорить руською мовою". А ще більше горе большевиків у тому, що „так само руського походження є більшість наших старих большевицьких кадрів".

Сими словами самі большевики признають, що той комунізм, який вони принесли на баґнетах наймитів Китайців, Латишів та иншого інтернаціонального зброду, є зовсім не українського походження. „Всі старі робітники-комуністи руського походження". Ось де вона та правда, про яку ми завжди говорили, а яку большевицькі посіпаки завжди заперечували.

„Клопочуться, якби більше не одірвати робітників, московських зайд, на яких спираються большевики, від тубольського українського населення, від селянських мас. Це їх примушує піклуватися за українізацію самих себе та своїх прислужників, бо тепер „головні трудноші зберігти в цім процесі (українізації — Ред.) **пролетарське керовництво**" (підкреслення самих большевиків — Ред.).

Українська національна стихія — це той батіг, що увесь час жене большевиків по шляху українізації. Вони мусять поспішати, бігти, „аби не поламати собі ноги", як колись казав всеросійський большевицький староста Калінін.

Боячись українізації, яка зрештою всеж таки звернеться й проти большевиків, бо нарешті набридне українському селянинові на своїх плечах двиґати далі увесь той тягар, що на нього кладе большевицьке самодержавство, большевики хотять знайти „умілий підход в справі переведення українізації серед робітників". Але всеж „саме тепер, більш ніж колись, від партії вимагається прискорення загального темпу українізації, опанування процесу українізації, що постійно зростає".

Отож то й є причина того всього галасу, який большевики зняли через українізацію. Народня стихія, як ті сполохані коні, вже давно несе большевиків по шляху націоналізму. Як би вони тепер не намагалися стримати той батіг, (але вони вже другий рік, як від нього відмовилися, побачивши, що не сила, скерувати в бажаному їм напрямку) те їм не вдасться. Націоналізація країни неминуче мусить довести до утворення національного уряду на місце інтернаціональної партії змовників.

В тезі семій вони говорать про розвиток капіталістичних господарств на Україні. Тут вони стверджують, що в містах і на селі зростає невпинно буржуазія, яка провадить поміж собою також національну боробьбу. „Таке загострення неминуче звязане зі зростом шовінізму, як руського, так і українського, а також еврейського та инше".

З цього видно, що зростає й українська буржуазія, якої колись на Україні майже не було. Вся стара буржуазія була на послугах русоцентризму, але тепер, очевидно, народилася та скріплюється нова, яка вже походить від плоти й крови українських національних мас. Ця буржуазія безперечно національно свідома й активна, що большевики називають шовінізмом. Отже таким чином під большевицьким пануванням зростає й трета кляса, крім селянства та робітництва, буржуазія. Всі ці кляси складають взагалі сучасні нації. Процес творення й скріплення української нації провадиться, не дивлячись на те, що українському населенню пришивається етикетка гермафродитства, що на мові большевиків зветься інтернаціоналізмом.

„Все це знаходить своє відзеркалення й на настроях у середині партії, що тисячу нитками звязана зі своїм соціяльним оточенням" — скаржаться большевики. Отже націоналістична зараза забралася вже й в комуністичну партію на Україні, і це „ускладняє національне питання".

Нічого воно не ускладняє, а йде звичайний нормальний процес відродження української нації, якого жадними засобами не спиниш. А тому, що большевики хочуть ще довго панувати й управляти Україною, то їм доводиться робити так, як говориться в народній поговірці: „між воронами живеш, то по воронячи й крякай". Скільки не крякай, але всеж вороною не станеш.

Теза восьма констатує, що російський шовінізм на Україні має величезну підтримку поза межами України, а також серед радянських апаратів всеросійського значіння. Це комуністична партія засуджує в такий спосіб і такими саме словами, як це завжди робили й роблять так ненависні большевикам „жовто-блакитники", „петлюрівці" то що. Якби тому три роки хто сказав був большевикам, що вони такими словами будуть говорити, то на Україні за це відразу поставилиб „к стенке", а поза владою наслухавсяби таких лайок, що аж нудно стало. Приходить час, і навіть вони ганьблять національну байдужність тих робітників, що по походженню Українці. Отже маєте: колись розстрілювали тих же робітників за націоналізм, а тепер лають за національну байдужність.

З цього видно, що большевикам вже дуже гаряче сидіти на своїх командних позиціях, але їм хочеться за всяку ціну ще довше потриматься, а тому й шукають, як підійти національно до українських мас. Колись грали на: „мір і хлеб!"; „Мір хіжінам — война дворцам!"; „Граб награбленное!" і т. д., а тепер вже починають тягнути: „Ми гайдамаки", й „Не пора Москалеві й Ляхові служить!"

Всеж хочеться нагадати їм казку, російського байкаря Крилова про осла, козла, медведя та малпу, які захотіли програти квартетом на музикальних струментах. Коли у них нічого не виходило, то вони все міняли місця, гадаючи, що треба інакше сісти, а тоді й музика гарна вийде. Крилов так їм сказав: „Нет, ґаспада, как ви не садітесь, а в музиканти не годітесь!"

Не большевикам розвивати свідомість українських мас. Для національної музики ті маси покличуть своїх національних музикантів, а не московських лопатників з їх балалайками, чи Молдаван з „козами", чи кавказьких „чалавеков" з їх зурнами.

Хай скільки партія не веде „рішучу боротьбу як у своїх лавах, так і в пролетарських масах з забобонами руської та русифікованої частини пролетаріяту, з перекручуванням інтернаціоналізму, з псевдоінтернаціоналізмом, русотяпством, шовінізмом", звичайно московським, ніхто їй з українських національних свідомих мас не повірить. Адже гадюка міняє кожного року свою шкіру, як большевики свою тактику та програму, але всеж вона залишається гадюкою, — і ледво, чи хто її захоче в пазусі гріти.

Антін Крушельницький.

РОКИ 1887—1889 В ЖИТТЮ ІВАНА ФБАНКА

Франко працює в польській редакції.

Після того, як Франко мусів покинути працю в „Зорі", він на якийсь час уриває цілком зносини із українськими видавництвами. З днем 1. липня 1887 він стає членом редакції „Курера Львовского", де працює девять років до 1896 р.

Зачинається для Франка, а також для його товаришів період життя серед цілком нових обставин.

„З хвилею", — пише він у статті: З останніх десятиліть XIX в. — „коли молодші елементи порвали всякі товариські зносини зі старшими і перенесли свою діяльність до польських часописий, не перестаючи там працювати для своїх поглядів, ся зміна терену висуває на перший плян нову думку: можність компромісу і спільної праці радикальних і поступових елементів руських і польських для осягнення спільної цілі — поборення шляхотського та реакційного верховодства в краю. В двох напрямах іде праця тих Русинів серед Поляків: Вони підготовлюють серед львівських робітників інтеліґентів матеріял, із якого щвидко потім виросла зорґанізована Дашинським соціяльна демократія, а з другого боку посилають декого з народолюбних Поляків до праці серед польського селянства і допомагають до здвигнення польської людової партії, надіючися в одній і другій із тих орґанізацій знайти підпору для свободолюбних змагань руської молодшої ґенерації. Треба було цілих десятьох літ часу, — додає Франко із гірким почуттєм розчаровання, — треба було, щоб обі ті орґанізації зросли в силу і вплив, щоб переконати тих ідеалістів, що їм відси для народної справи нема що ждати помочи і що тільки, сіючи на власній ниві, можна доробитися власного хліба".

Відносини Франка до Драгоманова.

Та поки що із переходом Франка в склад редакції „Курера Львовского" зачинається для нього час публіцистичної роботи по чужих журналах і часописях. На протяг десяти років стає Франко трибуном українських справ в польській журналістиці: при тім не щадить ніщо й нікого, усякий прояв безхарактерности в нашому політичному і громадянському життю, усякий крок політичної короткозорости провідників нашого громадянства піддає він безпощадній критиці. З другої сторони сам він і його статті стоять під безустанною, так сказатиб, контролею Драгоманова, що не залишив ні одної нагоди, щоби не справити, чи то в приватних листах, чи в листах до редакцій, ошибки чи неточности в писаннях своїх галицьких другів (Франка і Павлика).

З хвилею, як Франко рве всі нитки своєї залежности від галицько-української громади, його постать починає вибиватися з великою силою на тлі нашого життя. Значінне Франка, як критика галицько-українського рутенства, можнаб виказати після точного огляду тодішних статтий Франка. Але й без того з листів Драгоманова слідно дуже велику ріжницю в поглядах сього останнього на Франкову діяльність політичну, й її оцінці до 1886 р. і після 1886. Відносини між ними не тільки поправилися, але переходять помалу в дружні. Драгоманов бере участь у всіх виданнях Франка: в одних радою, в одних своїми працями. А видає Франко в р. 1887. „Наукову бібліотеку", в 1888. „Товариша", в 1889 „Літературно-наукову бібліотеку". (Між иншим повертає на сі видання гроші одержані від Киян на „Поступ"). Із творів Драгоманова надрукував Франко в Літературно-науковій бібліотеці" „Австро-руські спомини" (5 частий в р. 1888-1890).

В 1888 р. відновлюють Кияни „Правду", до якої Драгоманов пише програмову статтю і в якій Франко має брати визначну участь. Але справа розбилася зараз після перших чисел і переконала так Драгоманова, як і Франка й тов., що видаванне часописі в купі з галицькими народовцями, та російськими Українцями, (коли між ними був Кониський), — неможливе. Колиж і „Батьківщина", що на неї багато числили в Галичині, перейшла у непевні руки, Франкові й його гуртові не остало ніщо, як оснувати свою часопись. При підмозі сторонній основується в 1890 р. перша радикальна часопись: „Народ", а головними її редакторами стають Франко і Павлик.

Арештування Франка в третє.

Рік 1889 замітний ще в життю Франка сим, що в літі того року арештовано його враз із кількома російськими Українцями. Його держали у слідчій вязниці 10 тижнів, але за що й яку йому закидали провину, він не міг дізнатися ніколи.

У статті „Із останніх десятиліть XIX в." ставить Франко своє арештованнє в тісну сполуку із змаганнем тодішнього польського уряду здавити зносини російських Українців із галицькими, арештуючи в купі одних і других. І справді зносини уриваються на якийсь час по причині страху російських Українців перед австрійською тюрмою, коли в них і своєї було доволі. Перепинено таким способом ширенне національної свідомости серед української молодіжи через поїздки тоїж молодіжи в часі ферій у Галичину.

У тюрмі написав Франко ряд поем основаних на оповіданнях арештантів (Жидівські мельодії) і цикль „Тюремних сонетів". В 1889 р. видає Франко свою леґенду „Смерть Каїна". З подробиць про приватне життє Франка в сих роках дізнаємося із листів Драгоманова про дві намірені подорожі: до Америки і до Відня для дальших студій. І коли сю останню пересунув Франко на разі на пізнійший час, то про намірену подорож до Америки не маємо близших відомостий. Сей плян Франка освітлять Франкові листи до Драгоманова, як і взагалі вони кинуть багато світла на постать Франка.

Іван Франко.

РОЗВИВАЙСЯ, ДУБЕ.

Розвивайся ти, високий дубе,
Весна красна буде!
Розпадуться пута вікові,
Прокинуться люде.

Розпадуться пута вікові,
Тяжкії кайдани,
Непобіджена злими ворогами
Україна встане.

Встане славна мати Україна,
Щаслива і вільна,
Від Кубані аж до Сяна-річки
Одна, нероздільна.

Щезнуть межі, що помежували
Чужі між собою,
Згорне мати до себе всі діти
Теплою рукою:

„Діти-ж мої, діти нещасливі,
Блудні сиротята,
Годі-ж бо вам в сусід на услузі
Свій вік коротати!

„Підіймайтесь на святеє діло,
На щирую дружбу,
Та щоби ви чесно послужили
Для матері службу.

„Чи ще-ж то ви мало наслужились
Москві і Ляхові?
Чи ще-ж то ви мало наточились
Братерської крови?

„Пора, діти, добра поглядіти
Для власної хати,
Щоб ґаздою, не слугою
Перед світом стати!"

Розвивайся ти, високий дубе,
Весна красна буде!
Гей, уставаймо, єднаймося,
Українські люде!

Єднаймося, братаймося
В товариство чесне,
Хай братерством, щирими трудами
Вкраїна воскресне!

17. березня, 1883.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1927.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1927 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покриттє коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в канлендари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

„КОМУНІСТ" ЦІЛКОМ УКРАЇНІЗОВАНИЙ.

Орган Центрального й Харківського Окружного Комітетів КП(б)У „Комуніст" з 16. цього червня цілком перейшов на українську мову.

З українського життя в Америці.

МОНТРЕАЛ, КАНАДА.

Монтреальська Січ зриває з Централею.

Думаю, що й для американської преси буде цікаво знати про наші січові справи, бо й у вас панує там подібний як тут заколот, який повстав половно через насильно і безправно насаджений гетьманат.

Монтреальська „Січ" рішила на загальних зборах дня 29. червня с. р. одноголосно зірвати з Січовою Централею, яка находиться в Йорктоні. Як мотиви виступу подають між иншими таке:

Українські поселенці в Монтреалі, як вірні і памятливі сини свого народу, як добрі горожане Канади, і люде мирної і культурної праці, по заявах самого канадійського організатора Січей, по друкованих заявах преси тої-ж організації, заснували товариство „Січ" в Монтреалі тільки після цего розуміння, що загально всі відділи цеї організації розкинені по всій Канаді, будуть стояти виключно на становищі чисто національної й української державницької політики.

Загально нами розумілося, що наша зачартерована організація „Січ" не буде під крилами чартеру вести між двома добрими горожанами Канади якусь релігійну чи політичну боротьбу, а противно вестиме працю мирну, культурну, обєднуючу, чесну супроти Канади і патріотичну супроти нашої старої батьківщини.

Ми розуміли, що Канадійські Січової Організації не будуть накидати нашій старій Батьківщині зза моря якогось князя, короля чи монарха, але дадуть моральну і матеріяльну підмогу тій людині, яку вибере собі на державного голову загально весь український поневолений народ. Ми розуміли, що централя Січових організацій в Канаді вестиме свою організаційну політику супроти своїх підчинених відділів явно і чесно.

І по місяцях нашого істнування як Січової Організації в Канаді, нам приходиться тепер виступити публично з ось тим оповіщенням на сторінках української преси, з рішучо і з добре обдуманою заявою, що ми як Січова Організація, як добрі горожане Канади і солідаризуючися з нашими братами у старій батьківщині — не тільки **зриваємо** всякі звязки зі Січовою Централею, яка знаходиться в Йорктоні в руках п. В. Босого, але й **опрокидуємо** саму Централю як негідну заступати українські Січові Організації в Канаді, послугуючися понижче наведеними фактами:

Ми документально переконалися, що бувший генерал п. Павло Скоропадський, відносно українсько - національно - державницької політики являється перед нами як узурпатор і самозванець, чого доказом є, що ані одна з політичних українських груп як в старій нашій Батьківщині так і на еміграції на дала найдрібніщої повновласти названому вести як представникові українську державну політику за границею. Нні одна як із старокраєвих часописей — так і з американсько-канадійських не піддержує політики й особи генерала П. Скоропадського. Як українські маси взагалі, так бувші і теперішні, старі і нові політики України не погоджуються з політикою узурпаторів і самозванців.

Ми, на щастя, зарання переконалися, що генерал П. Скоропадський веде політику чисто московську, єдино-неділиму російську, а не національну державницько-українську.

Точно можемо доказати тайну і шкідливу для української державности заключену умову між генералом П. Скоропадським а монархістами російськими, між ген. П. Скоропадським а упавшим недавно урядом польським.

Пан В. Босий, перебуваючи в Торонті, без причини і вияснень січовим відділам — переніс Січову Централю до Йорктону, пішов на хлібець єпископа Будки, і з тим днем як організатор монархістичної і державницької групи й ідеї стає організатором чисто сектанським і **пропагатором** релігійним, доказом чого є писаний до Січи лист, яким наказується всім католицьким священикам як і всім Січовим Організаціям непремінно явитися в липні в Йорктоні на чисто релігійнім зїзді, забуваючи, що статут Січи в артикулі четвертім виразно каже не мішатися Січам ні „за" ні „проти" релігій. По тім одинокім поступку ми бачимо, що п. В. Босий хоче ужити Січові Організації в Канаді як сліпе орудя до релігійної боротьби.

Монтреальська Січ не позволить плямити того багряного прапора, який окупили своєю кровю на полях боїв найкращі сини нашого народу, не позволить під ним ні своєрідному яничарові і національно-державному ворогові ховатись — хтоб він і деб він не був. Монтреальська Січ в короткім часі поділиться зі своїми братами в Канаді щирими інформаціями і з новим добре обробленим пляном нашої чесної і культурної праці на будуче.

Січовик.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Наради в справі приказу Січової Централі.

Дня 6-го того місяця відбулися місячні- збори Січи ім. Богдана Хмельницького в Ню Йорку, на яких обговорено між иншим становище сотні до приказу Головної Централі Січової Організації, який уміщено в „Січи" з дня 15 червня та яким розвязано Січ ім. Б. Хмельницького.

Ухвалено узнати цей приказ неактуальним, бо Головна Централя Січи ім. Б. Хмельницького не організувала, а тим самим не має права її розвязувати. Щонайвисше може виключити її зі звязку з Централею.

Зазначено, що це вже друга через те, що Січ ім. Б. Хмельницякого з Централею. Перший раз прийшло до терть в 1923 р., коли Централя намагалася відтягнути нашу Січ від Обєднання, а тепер прийшло до терть через те, що Січ, ім. Б. Хмельницького рішила повести обєднану спільну працю разом з Чорноморською Січею, яку Централя уважає за свого ворога, бо Чорноморська Січ не узнає гетьмана Павла Скоропадського.

Січ ім. Б. Хмельницького рішила не вважати на ніякі перепони Централі а далі стояти вірно при своїм січовім прапорі та вести таку працю, яка прямує до визволення нашого народу.

За Січ ім. Б. Хмельницького:
М. Максимович, сотник;
Микола Близнак, писар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Дискусія про Січову Ідею.

З рамени „Січи" уряджено в льокали Січи ім. Б. Хмельницького та Січи Чорноморської дня 30-го червня дискусийний вечір на тему: „Січова ідея".

Дискусію про Січову ідею отворив В. Кедровський, представляючи ідею чеських Соколів, її значіння для чеського народу, її вплив на розбудження і витворення карного, здисциплінованого, організаційонго змислу, поширення народньої свідомости та рідної культури а вкінці її активний і децидуючий уділ в будові незалежної чеської держави.

Про організацію і розвиток Січий в Галичині говорив Д. Галичин, зазначуючи, що ідея Січова, яка вже перед сотками літ видала найкращі плоди в розвитку історії українського народа, здійснюючи його ціль і стремління в осягненню незалежности, хотяй через довший час не проявлялася активно, то однак, живучи в українському народі, в його народних піснях і поезіях, яко символ вільної України, помогла новочасній Січи надзвичайно скоро розвинутися і прибрати такі розміри, яких не мала жадна організація. Ідея та, осяяна авреолом світлої минувшини, самостійности України, здійснилася ще раз на наших очах, створила першу українську збройну силу, Січових Стрільців, котрі так як їх славні предки боролися за волю свого народа.

Д-р Мішуга представив значіння ідеї давної Запорожської Січи та її конструктивний і рішаючий вплив в будові і кермованню тодішної української держави. Підніс, як Січ мала всегда на оці тільки далекосяглу ціль: служити для добра народу, й обороняти його інтереси перед кождим ворогом. Була се мала горстка тих Січовиків, в порівнанню з міліоновим народом, та була се горстка ідейних одиниць, героїв, повних посвяти і самопожертвовання. Ригорозну і строгу школу Січової організації не міг кождий перебути, і тому все, що було слабе духом, волею і характером, відпадало, а лишалося саме чисте, здорове зерно, сам цвіт, який держав в своїх руках волю України. Цей квіт став оздобою нашої славної бувальщини.

Вкінці гр. Ревюк говорив про Січи в Америці, подаючи причини їх занепаду, а також вказівки і напрям праці, якого тутешні Січи повинні придержуватися, коли бажають створити сильну організацію. Чеські Соколи, як також наші краєві Січи завдячують свій розвиток, свою успішну працю головно тому фактови, що не мішалися вони цілковито в жадні політичні спори, стоячи завсігди понад партійністю, що виховували своїх членів в карности і дисципліні, що впоювали в них організаційний змисл до злуки і послуху, маючи на увазі, що через розбудженне у людини почуття сили і карности розвивається у неї народню свідомість і честь, спонукується її до сповнювання народних обовязків, виховується її на щирого українського горожанина і правдивого українського жовніра. Українські Січи в Америці зійшли однак на бездорожа, залишили народні давні традиції, що Січ не може стояти в оборні якоїсь верстви народа, якоїсь політичної партії, що через пропаговання служити вірно „дідичному гетьманові" віддаляємося від властивої ідеї Січової, — служити і обороняти інтереси всього народу, як такого, а не якоїсь одиниці, чи якоїсь упривілейованої верстви, яку гетьман зпевністю заступавби. Тому отже, що тутешна Січ віддалилася від властивої цілі Січової ідеї, замісць зростати, чимраз то більше підупадає, а буде могла відзискати свій давний престіж тільки тоді, як стане знова правдивою Січовою організацією, а не агенцією гетьмана Павла Скоропадського.

На запит тов. Батюка, які то є інтереси українського народу, котрі Січова організація має охороняти, відповів гр. Кедровський, що інтерес українського народу під теперішну пору зводимо ми всі до одного знаменника: до осягнення і здійснення всіми пожаданої цілі, виборення незалежної української держави. Тому власне треба нам виховувати молодіж в карности і послуху, приготовляючи тим нові кадри дисциплінованих і свідомих одиниць. На тім дискусію покінчено.

Замітка: Мимо великого упалу на зібрання зійшлися всі Січовики, а також і свідоміші члени з других нюйорських товариств. Дуже оживлена дискусія, яка вивязалася на тему Січової ідеї, аж надто доказувала, що коли є охота, коли є бажання що небудь зробити, то такі причини, як спека або дощ, цілковито сьому не перешкаджають. Всякими поверховними причинами послугується тільки та особа, котра власне хоче відтягнутися від праці взагалі, а немаючи сміливости і відваги се отверто висказати, знаходить всякі можливі оправдання, щоби тільки очистити себе перед другими.

Гість.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Наради в справі допомоги жертвам кровавих заворушень в Галичині.

В четвер, 24. VI, 1926 р. відбулись збори відпоручників всіх українських громад, товариств і братств м. Филаделфії, на яких обговорювано наслідки теперішних подій в краю і спосіб допомоги жетвам тих подій. Збори отворив предсідатель Стрілецького Гуртка д-р В. Галан зясовуючи теперішне положення українського народа під Польщею, та його завзяту боротьбу супроти наїздника — на що вказують хоч би ті кроваві демонстрації в поодиноких містах Зах. України. З огляду на так важний мент — говорив д-р Галан — Українці в Америці рівнож повинні взятися до більшої активної праці. А хоч ми поламовані ріжними орієнтаціями, то все таки бодай в деччім ми можемо і мусимо працювати спільно, бо лише тоді сповнимо як слід свій обовязок згладом Вітчини.

Щоби започаткувати ту спільну працю в українській громаді м. Филаделфії, рішено повести спільну гуманітарну акцію, а це матеріяльну допомогу жертвам демонстрацій на західно-українських землях. Над тою справою велась дискусія через кілька годин. Як вислід нарад, була одноголосна ухвала, що всі українські громади, товариства і братства м. Филаделфії мають в найблизшім часі зложити половину чистого доходу зі своїх підприємств, а котрі жадних підприємств не роблять, повинні висигнувати з тов. каси що найменше 10 долярів на політичних вязнів.

Предсідатель Загального Комітету, І. Пеленський заявив, що всіх грошей в касі вже є 200 долярів на краєві цілі, котрі він за згодою комітету вишле на поміч вязнів. Крім цего в місяци липни відбудеться з рамени тогож комітету пікнік, з котрого дохід призначений рівнож на ту ціль.

Предсідатель Центрального Комітету, Т. Грицей заявив, що він приложить всіх зусиль, щоби в короткім часі скликати загальне віче відносно цеї справи, та переведення окремої збірки. І так хоч збори були получені з тертями, кінець їх був дуже вдоволяючий — а „кінець діло хвалить". Коли порядок нарад вже вичерпано, пред. д-р В. Галан подякував присутним за так численну участь мимо неспріяючої погоди (падав сильний дощ) і замкнув збори словами — „Ми віримо, що всіх нас вяже тісно безмежна любов до рідного краю, тільки частійше зійтися і близше себе пізнати, а певно не стане злішних непорозумінь тільки один дух і ревна праця для Тої, що хоч „далека але так близька нам".

Відтак, щоб почати від самих себе, делегати зложили $14 на політичних вязнів, які припоручено т. Маликови вислати до краю. Після того делегати розійшлися домів з тою вірою, що невдовзі всі Українці м. Филаделфії підуть одноцільно на поміч своїм братам, котрі боряться за соборну незалежну українську державу.

За президію зборів:
В. Петрусик, секретар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА РОЧЕСТЕР І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ЗАПОРОЖСЬКОЇ СІЧИ
відділу 367 Укр. Народ. Союза
відбудеться
ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ЛИПНЯ 1926 РОКУ
В ПАРКУ НА ВЕСТ ЕВНИ, РОЧЕСТЕР, Н. Й.
Початок о годині 1-шій пополудни.

Запрошується усіх Українців місцевих і позамісцевих до численної участи. 161

За добру забаву ручить **Комітет.**

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(25)

— Недобрий! — Віра промовила. — Замість прийти до нас і отверто сказати, що любиш мене, робиш такі дурниці. Як який студент. Я мої очи виплакала. Але тепер, Богу дякувати, ми обоє вже одної думки і гадаю, що більше ніяких непорозумінь між нами не буде. Правда, що не буде? Вже не будеш стрілятися, топитися? Ні! Бо я не дам причини. Вже ніщо не розлучить нас. Правда, що не розлучить?

Цапиха, котра зразу стояла неначе громом поражена, отямилася. Прискочила до залюбленої пари і стала силоміць розривати її.

— А то що?! — кричала. — Ось диви, де вони зійшлися. В кримінапі. Ти, Стефане, не грішиш на очах всіх. Тепер я вже розумію, чому ти втік від мене. Тепер вже знаю, до кого ти втік і для кого ти вкрав мої доляри. Панянки тобі захотілося. Ідеш ти геть від него, ти фльондро? Віддай доляри, які він вкрав для тебе. Чуєш? Тобі засі до мого ґазди!

Відірвавши від радника Віру, Цапиха сама хотіла обійняти його. Радник відіпхнув її від себе так, що вона аж закотилася, троха не впала.

— То непорозімінье, — Віра промовила до Цапихи. — Він не ваш муж. Він мій суджений.

— Я тобі дам судженого! — Цапиха відповіла. — Я тебе до суду завдам. Будьте ласка, пане судія, всадіть її до криміналу. Але не до одної казні з моїм ґаздою. Її окремо, його окремо.

Цапиха знов підійшла до радника і хотіла обняти його. Возьний вхопив Цапиху за рукав і на силу відтягав її від радника. Судія приступив до радника і забалакав, подаючи йому руку:

— То ти заручений з панною Вірою? Ґратулюю. Моя жінка втішиться, бо вона, ми обоє, панну Віру дуже любимо.

Приймаючи ґратуляцію одною рукою, другою стираючи піт з чола, радник сказав сам до себе:

— Сам не знаю, як се сталося. І чи се взагалі правда.

Судія вже хотів закінчити сю комедію, отже промовив до Цапихи:

— Самі бачите, що є свідки, котрі знають сего пана.

Звернувшися до Віри, показав на радника і спитав:

— Чи той пан, то коваль Стефан Цап?

— То не коваль, — Віра відповіла, — а пан радник. Мій суджений.

— Брешеш! — Цапиха крикнула.

— Скажіть, панно Віро, — судія знов промовив — імя і прізвище свого судженого. Нехай баба документально знає, що то не Цап.

Сконфужена, вдарившися по боках, Віра відповіла:

— Колиж бо я ще не знаю... Вуйку, скажіть ви!

— Колиж бо й я не знаю, — Климецький відповів, таксамо сконфужений. — Тоді, коли ми один одному представлялися, я затямив собі тільки те, що він радник. Потому я не питав його.

— Як жеж се може бути? — судія спитав здивований. — Суджена не знає ні прізвища ні імени свого судженого. Може й ти, Ромку, не знаєш, як вона звеся?

Радник почіхався в потилицю і каже:

— Знаю, що Віра. Як на прізвище, не знаю.

Мовчанку, яка тепер настала, перебила Віра.

— Як звав, так звав, — сказала, — але ми знаємося як лисі коні. Він мешкав у нас. Посвідчити може вуйко.

Тепер Цапиха розпустила язик, плеснувши з утіхи в долоні.

— Ось тепер самі спіймалися на брехни і на верх вийшла моя правда! Я знаю, як мій ґазда пишеся. Вона не знає. Отже, хто бреше? Ми ні. Ми можемо присягати таки зараз. Сусідо, дайте сірку!

Хащ витягнув з кишені сірника і подав Цаписі. Цапиха прискочила до стола, на котрім стояв хрест між двома свічками і стала свічки запалювати.

Радник приступив до судії і сказав йому на ухо:

— Потому розкажу тобі, як до того прийшло, що я заручився. Все те йшло чвалом. За імена один одного не питав.

Цапиха позапалювала свічки і звернулася до судії.

— Так! Свічки горять, святий хрест між ними. Тепер, найясніщий суде, прикажіть присягати. Я присягну, дідо присягнуть, сусід присягне. Та панна нехай присягне, як мій ґазда, той будьтоби її суджений пишеся. І мій ґазда нехай присягає, що він не Стефан Цап, що він не мій ґазда, що він не батько моєї дитини, що він не злодій!

Звернувшися до радника, Цапиха додала:

— Але кажу тобі, що з Богом годі жартувати. Бога не здуриш. Як перед хрестом збрешеш, то Божа рука побе тебе!

Судія кивнув на возьного і возьний, відсунувши від стола Цапиху, погасив свічки.

— Тепер ніхто не буде присягати, — судія сказав, — бо тепер нема ніякого терміну. І не треба присягати. Комедія скінчилася, ідіть з Богом!

— Без мого ґазди я відси не вступлюся! — Цапиха крикнула.

— Я не вступлюся без мого коня! — додав Хащ.

— То прикажу вас викинути, — судія сказав і дав знак возьному.

Возьний вхопив Цапиху обіруч за плече і став випихати її за двері. Жандарм попихав одною рукою Хаща.

— Диви, який то судія! — Цапиха стала кричати. — Цісарський судія і підкуплений. Безпечно оба поділилися тими долярами, що Стефан вкрав.

— І на спілку продали мого коня, — додав Хащ.

— Я до самого цісаря поїду! — Цапиха відгрожувалася вже на порозі. — Пожалуюся найяснійшому монархови. Скажу йому, щоби скарав такого судію та віддав мені мого ґазду. Стефанчику! — додала, позираючи через рамя до радника. — Таки не хочеш вернути до мене?

Возьний, випхавши Цапиху за поріг, викинув за нею ті її чоботи, в котрих радник приїхав до суду. По ній, за порогом знайшовся Хащ, випханий жандармом.

— І я поїду до найяснійшого правуватися за коня, — Хащ кричав, але не так голосно, як Цапиха.

Війт, котрий будучи сам урядовою особою, не думав сперечатися з державними достойниками, встав, поклонився судії, сказав „слава Ісусу Христу" і вийшов. За ними вийшли возьний і жандарм.

— Нарешті ми самі! — судія сказав.

— А то геца! — додав Климецький.

— Яким чудом ви обоє тут взялися? — радник спитав Віру.

— Ми приїхали на свідків, що ти не Стефан Цап, — Віра відповіла. — Соромно при чужих питати, але вже пропало. В очах пана судії ми вже й так скомпромітовані. Як ти звешся?

— Я?... Роман Макогонський. Відки ти знала, що мене зробили Стефаном Цапом, та що я тут?

Замість Віри, відповів Климецький.

— Коли я зайшов до готелю, в котрім ти мешкав, надіхав хлоп. Мабуть Гринь Бренкалюк. Він став розказувати, що віз якогось топільника, котрого вода викинула. Той топільник був голий, отже лісний за горою дав йому одяг. Баба Цапиха взяла його за свого Цапа. А що той Цап злодій, то хоч подорожний перечив і звав себе радником, його повезли до суду. З оповідання Бренкалюка я зараз доміркувався, хто то той мнимий Цап. Найняв фіру і ми чвалом поїхали свідчити.

— Не знаючи, як він звеся? — судія спитав сміючися.

— Вже не згадуйте того, бо мені соромно! — Віра просила.

В тій хвили всі здрігнулися, бо хтось сильно загримав у двері. То Цапиха била в двері пястуками, кричучи:

— Віддайте мені мого ґазду!

— До дверий загримав хтось палицею.

— Віддайте мені мого коня! — Хащ кричав.

Хвилю чути було за дверми метушню і всьо затихло, бо возьний і жандарм випхали Цапиху з Хащем на улицю.

— Комедія вже скінчилася, — судія промовив до радника. — Прошу тебе, твою суджену і пана вуйка до себе на обід. Клопоту жінці не зробите, бо нині у мене на обіді й так більше осіб. Жінка приготовилася. Але фронтом небезпечно вийти, бо з такою Цапихою нема жартів. Баба ще й на улици зробила би авантуру. З тої другої комнати є вихід в сад, з саду на другу улицю. Прошу!

Всі троє пішли під проводом судії до него на обід. Пообідавши, ще яку годину побалакали і відїхали назад до Микуличина. Радник пішов до готелю, щоби обтріпати з себе порох, оголитися і зараз скочити на розмову до Муркової. Віра і Клим пішли до хати.

(Дальше буде).

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая.лая, від. 369, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінг відбудеться в четвер, дня 15. липня, о год. 7-ій вечер, в гали церковній на Делавер Еве. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. Контрольна комісія буде здавати справозданне за 6 місяців і також є другі справи. буде також справа Сиротинця. — І. Климишин, предс.; М. Куба, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячний і піврічний мітінг відбудеться в четвер, дня 15. липня в гали Укр. Нарц Дому, під ч. 367 St. Pauls Ave., о год. 7-ій вечер. Кождий член обовязаний прибути, бо будуть дуже важні справи до полагодження; буде також справа Сиротинця У. Н. С. — Николай Пігура, секр.

МЕКАДУ, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 7, повідомляє, що піврічний мітінг відбудесь о 7-ій год. вечером, в пятницю, дня 16. липня, в гали церковній при Вест Блейн ул. на порядку нарад справозданне урядників і контрольної комісії. Не явившийся член заплатить кари 1.00, а урядник 2.00. — Д. Капітула, предс.; Петро Пухир, секр.

НЮ БРІТЕРІН, КОНН. Бр. св. Петра і Павла, від. 254, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінг відбудеться в пятницю, дня 16. липня, о години 8-ій вечером. Обовязком кождого члена прийти на той мітінг і то на час призначений, щоби до пізна мітінгу нетримати, або робити 2 мітінги на місяць. Нехай кождий дивиться на годинник, а не чекає, аж смеркнеться і вйо... на долину, а на верх, де є мітінг, то треба зж просити, а нарешті і кричати. На тім мітінгу будуть важні справи. Буде справозданнє контрольної комісії. На мітінгу будесь збирати по $1.00 на Сиротинець при У. Н. Союзі. Прошу не відкладати з місяця на місяць. Неявившийся член на мітінгу платить кару $1.00 а урядник $2.00. — Ст. Ґонтарський, предс.; Юрій Зень, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. оТв. Згода, від. 20, подає до загального відома всіх членам, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 18. липня, точно о 1-ій годині пополудни. Проситься всіх членів прибути на сі збори, боє важні справи до полагодження. Також подається до відома всіх членам, що ми одержали вже товариський статут, котрий буде розданий членам на слідуючих зборах. Проситься всіх довгуючих членів вирівнати свої довги, бо в противнім разі секретар поступить після статута, котрий входить в життє з днем 1. липня.—Василь Годяк, секр.; Данило Рубаха, предс.; Мих. Сосновський, кас.

АЛТУНА, ПА. Бр. Неп. Зач. Пр. Богородиці, від. 145, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, дня 18. липня, о годині 2-ій пополудни, в гали церковній. Обовязком є кождого члена прибути. Буде справозданне за перший піврік. Кождий член має вирівнати свої вкладки. Будеться принимати в члени У. Н. С. і братства без вступного. Приведіть своїх знакомих. — П. Патронік, предс.; І. Олексин, секретар.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорожська Січ, від. 251, повідомляє, що піврічний мітінг відбудесь о 1-ій год. допол. в неділю, дня 18. липня, в гали церковній при 7-ій ул. і Калич еве. Буде справозданнє касове і другі важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник $1.00. — Юрій Бліщ, предс.; Николай Страп, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. еоргія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів в Філаделфії і поза ФіладелҐією, що мітінг відбудеться в неділю, дня 18. липня, зараз по Службі Божій в гали Тов. Укр. Горожан, 847 Н. Франклін ул. З огляду, що є важні справи до полагодження, кождий член мусить явитися; неявившийся член заплатить кару $1.00 або буде суспендований. На мітінгу контрольна комісія здасть справозданне з діловодства уряду за 6 місяців. Поважані Браття, як Вам відомо, що на зборах дня 18. мая була обговорена справа будови Сиротинця при У. Н. Союзі. Ми свідомі цего, що нам Сиротинець є конче потрібний і ми приобіцяли підпирати будову Сиротинця добровільними жертвами і складати як найщирійше та до трох місяців кождий зложити. Як раз тепер приходить третий місяць, коли ми повинні були вже жертви зложити і переслати до Комітету Сиротинця. Інші відділи вже переслали свої жертви. Тому уряд кличе до Вас браття не забувайте ,а принесіть свої добровільні жертви скілько хто може на сей мітінг. — І. Хмелик, предс.; В. Сегінь, кас.; І. Писечко, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться дня 18. липня, в неділю у звичайнім місци, о годині 12-ій, зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження. Контрольна комісія і урядники здадуть справозданнє за 6 місяців. Буде справи про Сиротинець, яку муситься вирішити. Повідомляєсь всіх членів, що на 1. 8липня має кождий член явитися коло школи пів до 10-ої а так підемо разом з прапорами до церкви; маємо стати в параді. Член неявившийся в параді і на мітінгу буде караний 1.00, а урядник 2.00. Члени невирівнавші свого довгу, будуть суспендовані. — Г. Сайкевич, предс.; О. Шийка, кас.; Т. Мороз, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу дня 17. липня, о годині 7.30 вечером, в льокали Укр. Гор. Клюбу, 618 W. Lackawanna Ave. Присутність членів конечна позаяк є важні справи до полагодження. — Р. Рубльовський, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітінг відбудеся в пятницю, дня 16. липня, вечером о годині пів до 8-ої, в церковній гали. Проситься явитись і вирівнати свої вкладки. — В. Мандзій, секр.

ПОЗІР! ISELIN, PA.! ПОЗІР!

БР. СВ. ПЕТРА І ПАВЛА
від. 400 У. Н. Союза
— устроює —

ПЕРШИЙ ПІКНІК

В СУБОТУ, 17. ЛИПНЯ 1926 Р.

В КОМПАНІ ГАЛИ, ІЗЕЛІН, ПА.
Початок о год. 6-ій вечер.
Вступ для старших 75 центів.
Буде приґравати перворядна музика.

Запрошуємо всіх місцевих і позамісцевих членів, а також всіх Українців з околиці Ізелін прибути на сей величавий пікнік. За добру забаву ручить

161 Комітет.

ПОЗІР! — ЛІТЛЕ ФОЛС, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ!

Отсим подаєсь до загального відома, що

КІНЦЕВЕ ПОЛАГОДЖЕННЯ
В СПРАВІ
АВТОМОБІЛЯ

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 22. СЕРПНЯ 1926 Р.

Воно мало відбутися 27-го червня, але з причини, що книжки не були на час звернені, тому вілложено до 22. серпня с. р. Всіх Чесних Отців просимо, щоби книжки звернули до 15—18. серпня, за що будемо вдячні.

Комітет будови У. Н. Дому в Литле Фолс, Н. Й.
151

„ЦАРІВНА"

ПОВІСТЬ
написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА
Ціна $2.00.
Можна набути в Книгарні „Свобода"
„SVOBODA"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПЛЕНУМ ЦК КП(Б)У ПРО ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ В ГАЛУЗІ УКРАЇНІЗАЦІЇ.

Пленум ЦК КП(б)У, що тільки що закінчився, головну увагу присвятив політиці українізації. Після докладу Чубаря та жвавого обговорення пленум ухвалив низку практичних заходів до правильного переведення тої політики. Пленум рекомендує:

а) Неослабне продовження політики українізації, що проводилась з особливою тврдістю після квітневого пленума 1925 року, в першу чергу українізації партії, проroблення всією партією та ЛКСМУ теорії і практики національного питання на Україні з загостренням боротьби проти русотяпства, що знесилює партію в справі керовництва молодою українською культурою, що підогріває українсько-націоналістичний ухил і що перешкаджає засвоєнню ленінської національної політики тим членам партії, що ще не засвоїли її.

б) Розяснення широким масам (в першу чергу пролетарським масам) причин, суті і значіння українізації, що проводиться партією. Енергійна систематична робота в справі українізації пролетаріяту з обліком всіх умов. Особливу увагу повинно звернути на професійні союзи, що обєднують українські пролетарські маси, а також на комсомол, зокрема на комсомольський актив.

в) Рішуча боротьба з антимарксистською та антиленінською теорією боротьби двох культур, як в руській, так і в українській її формах.

г) Енергійна одсіч українським націоналістичним ухилам, марксистське викриття їх, з одночасним уважним і товариським відношенням до тих товаришів, що помиляються.

д) Утворення большевицьких кадрів, здатних вести не тільки ідейну боротьбу, але й творчу роботу на фронті української культури. Збільшення уваги цьому фронтові, особливо по лінії преси та літератури. Збільшення нагляду та керовництва всією видавничою літературою.

Всебічна підтримка з боку парторганізації до низових ячейок включно, центральному органові партії „Комуніст", що нині українізується, шляхом широкої організації підписки, поширення її, змінцнення звязку з місцями. Пленум постановляє порушити в ЦК ВКП(б) питання про те, щоб було вжито всіх заходів до того, щоб Державне Видавництво України одержало потрібну фінансову базу.

е) Звернення спеціяльної уваги на вузи та радпартшколи, на молодь, що там навчається, та на вчительський персонал, особливо на добір та підготову останнього; у звязку з цим, повинно неослабно проводити дальше поліпшення роботи в інституті марксизму, в університеті ім. Артема та на курсах окружних партробітників.

ЧОМУ НАС СТІЛЬКИ?

(У відповідь „Слову Польському").

Фейлетоніст „Слова Польского" вичав у „Ділі" з обуренням, що в Польщі є приблизно 7 міліонів Українців і в сатиричнім вірші глузує, що ми множимо невпинно міліонами українських дітей у редакції.

Навіщо вам, вшехпольські редактори,
Журитесь вічно про своїх дітей,
Коли усе, що родить і земля і море,
Ви зараз в польський пхаєте музей;

Нехай лиш десь про Іцка чи про [Грицька
Почує світ, — ви зараз, мов на жарт:
„Він — наш: Поляк: — Мишуга, [Крушельницька,
Гаркавенко, Курокі та Брайтбарт!"

А звідки в Польщі Українців стільки,
Коли мущин сховали ви під ключ?
...Як ляже ніч, з Радянщини що хвиль- [ки
Новий мільйон все переходить Збруч!

УКРАЇНІЗАЦІЯ ЮРИДИЧЧОЇ ТЕРМІНОЛЬОГІЇ.

На засіданні 3-го Всеукраїнського Зїзду робітників юстиції НКЮ подав відомости, що зараз проводиться ґрунтовна робота над удосконаленням юридичної української термінології. Метод створення такої термінології — порівнання з чужоземною термінологією поруч з внесенням туди елементів живої української мови.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ

Який уміє добре провадити хор, приготовляти представлення і учити українську школу, може знайти заняття у одній з найвидніших парохій у Злучених Державах. Якщо Ви відповідаєте тим услівям, голоситься на нище подану адресу:

„SVOBODA", P. O.
дякоучитель,
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.
Зголошення будуть задержані в тайні.

ЗА ПЕРЕХІД ГРАНИЦІ КАРАЮТЬ ЯК ЗА УБИЙСТВО.

Тих, що переходять без документів румунсько-польську границю, карає військовий суд одним роком тюрми. Карають особливо робітників, що ходять шукати роботи. За перехід румунсько-української границі карають ще строгіше. Слід зазначити, що за вбийство карають військові суди далеко лагідніше.

PETER REIMER

REAL ESTATE & INSURANCE.

Продає 2-, 3-, 4- і 6-фамілійні Доми, добрі інвестиції. Лоти, акри, бизнесові праперти для інвестиції. Фарми з добрим доходом по приступних цінах на продаж або в заміну.

Голоситися: 158—
1238 SPRINGFIELD AVENUE,
IRVINGTON, N. J.
Representing
KRAUTTER & ADE INC. BROKERS.

НА ФАРМИ!

Українці, весна тут. Коли Ви молоді ще, Ви не відчуваєте фабричних димів і порохів. Молодими однак все не будете, тому вартаби подумати Вам і про будуччину. В Мілвіл, Н. Дж., продаються малі фарми, надаючіся дуже добре під годівлю курий і ярину. Там вже є українська кольонія і тому хто хоче забезпечити свою будучність та бути власним господарем, повинен сейчас набути собі там кавалок землі, поки ціни ще дешеві. Фарми продаються від 5 акрів в гору. Від наших фарм всего година дороги до найкрасших літних купелевих міст над морем.

Голосіться сейчас або проїзджайте до: 107—

W. MATOLYCH,
N. E. cor. 7th & Green Sts.
PHILADELPHIA, PA.

$100 НАБУДЕ ВАМ ХАТУ
в гарнім
PLAINFIELD, N. J.

близько добре забудованої секції. — Plainfield має найліпші школи в краю, церкви і фабрики — пишіть або голоситься до: 161,3-4

ROOM 901 WORLD BUILDING,
NEW YORK CITY.
питайте за Mr. Wasser.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ, по причині від'їзду до краю, бизнес за готівку, нема книжок, рент $30; штор і кімната. Ціна $1300. Голоситися під ч. 11903 Santa Monica Bld., Sawtellefi Los Angeles, Cal. 160-61

НА ПРОДАЖ 40 акрів доброї землі, вся засіяна і засаджена, вокола українські сусіди і Словаки, 4 корови, 2 добрі коні, 3 безроги, 70 курий, 2 акри бараболь, 3 акри гречки, 4 акри вівса, 2 кукурузи, добрий дім 7 кімнат, все готове до господарства. Ціна $4.000. Голоситися до: S. BAWOL, R. D. 2, Union City, Pa. 159-61

НА ПРОДАЖ дім 6 кімнат, купальня, електрика, гарадж на дві кари, лота 50x195, дім майже новий. — Ціна $4.500. Голоситися до: 159-64

NED SHAPIRO,
145 Raritan Rd., Rahway, N. J.
Tel. Rahway 856 W.

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНІ ДОМУ.
Голоситися до: 161-64
K. LEWONICK,
509 Buck Street, Millville, N. J.

МУЩИНИ УВАГА! Я можу сейчас дати Вам заняттє і не треба буде журитись Вам більше про себе та ваші клопоти грошеві. Научу Вас і покажу, як заробити чесно добрі гроші кождого тижня в році. Волю ліпше тих, що вже були в інтересі або що мають тепер склепи і зносяться з людьми. З такими зроблю відповідну умову винагороди. Голосіться що дня: Room 901 World Bldg., New York. 161

НА ПРОДАЖ ЛОТИ

В BOUND BROOK, N. J.

По близші інформації в справі купна голоситися між 7. а 9. годиною вечером до: 137—

Mr. ALEXANDER CHYLAK,
Attorney at Law
340 E. 17th Street, New York City.
Tel. Lexington 2193.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

ЩАДІТЬ ПОКИ ЧАС! КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ГРОШІ ВЛОЖЕНІ ДО НАШОГО БАНКУ ТЕПЕР, ПРИНЕСУТЬ ВАМ 4% ЧИСЛЯЧИ ВІД 1. ЛИПНЯ.

ВЛОЖІТЬ СВОЇ ОЩАДНОСТИ ДО НАШОГО БАНКУ ЗАРАЗ, А ДІСТАНЕТЕ ПРОЦЕНТ ЗА НИХ ВІД 1-го ЦЕГО МІСЯЦЯ (ЛИПНЯ)

ПАМЯТАЙТЕ, що ощадности зложені до банку, забезпечують вам щасливу будучність.

Стягаємо гроші з других банків безплатно.
ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В ДОЛЯРАХ.
ПОЛАГОДЖУЄМО СПРАВИ НОТАРІЯЛЬНІ.
ПРОДАЄМО КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ.

STANDARD BANK

Ave. B cor. 4th St., NEW YORK	First Ave. cor. 79th St., NEW YORK
Отворено: Від 9. рано до 8. веч. В пятницю до 6. вечером.	Від 9. рано до 5. попол. В четвер і суботу також від 7. до 9. вечер.

ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ

— перебрався на —
222 EAST 17th STREET, NEW YORK CITY
поміж 2-ою і 3-ою Авеню.
Приймає: 9—12 і 5—8. Tel. Lexington 2109 або 0935

ГРЕМІЯЛЬНЕ ОТВОРЕННЄ ПРОДАЖІ

СПЕЦІЯЛЬНО НА ДЕНЬ 17-го і 18-го ЛИПНЯ
Перша нагода для публики набути після вибору в добрім положенню лоти.

SOMERVILLE ESTATES

SOMERVILLE, N. J.
Знані перше як B. Meyer Estate.

ЛОТИ 50x100—Високі Сухі і Рівні $300 і висше

Для Бизнесу і Мешкання.

Наші землі мають воду, електрику, ґес, водопроводи і хідники. Близько шкіл, церков, банків, склепів, театрів, публичних читалень, трамваїв, три желізові стації, богато фабричних заведень.

Коли глядите за місцем на хату або інвестицією, НЕ ПРОПУСТІТЬ СЕЇ НАГОДИ. Тепер як раз пора купити пару лотів під хату або бизнес, або на заробок, поки підскочать ціни.

ДАРОВІ ПОЛІСИ ВЛАСНОСТИ. — УМОВИ ПІСЛЯ ВАШОГО БАЖАННЯ.

Запрошуємо на наш кошт обглянути землі. Пишіть по даровий зелізничий білет.

DIRECTIONS: Take New Jersey Central train direct to Somerville, few minutes' walk to East Main Street and Loeser Avenue. BY AUTO: Lincoln Highway direct to Somerville to East Main Street, turn right to Loeser Avenue.

Офіс на пропертах. Представителі також там Денно і Неділями.
Хто прийде перший, буде обслужений перший.

VALHALLA REALTY & IMPROVEMENT CO.,

132 Nassau Street, Room 420, New York City.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦЯ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

(Докінчення).

(7)

Бериссо, 4. липня, 1925.

Коло мене нічо нового, сиджу дальше на місци, — вже кілька днів без заняття. Тут вже більше місяця в фабриках прикорочено роботу. — Звичайно під час европейського літа тут фабрики поменьше бють худоби — з огляду на тепло, як в Европі панує в червні, липни і серпни. Опісля звичайно з кінцем серпня починаєсь знова більший рух.

Тут декілька моїх товаришів виїхали на „чакри" в провінцію „Мендоза". Пишуть між иньшим, що клімат надзвичайно здоровий. Однак земля досить дорога. Продають приватні власники. Ціна слідуюча: 1 гектар—250 пезів на 3-річну сплату (наколи готівкою з гори, 10% знижки), або на довший час ц. е. на 6 літ 200 долярів гектар і до банку „Банко гіпотекаріо Націонале" других 200 долярів на 33 роки.

Однак треба цю землю приспособити до управи збіжа, чи садівництва. Ліса нема, лишень хащі, котрі треба корчувати. Земля вся наводнюєсь штучно. Головний канал є проведений через ввесь обшар, котрий є призначений до розпродажі. Треба тільки проводити бічні канали. Земля дуже плодюча, вдаєтся все збіже, ярина і дуже гарні овочі. Тільки одна вада це, що дуже рідко падає дощ. Від Атлянтику далеко, а від Тихого океану ні допускають Анди. Через те треба її штучно наводнювати. Однак тепер там поселюються великими кольоніями Німці і иньші. В послідних часах була звістка в тутешних газетах, що оден тутешний феодал якийсь ґенерал „Альвіяр" заключив умову з представниками російських білогвардейців (денікінців і врангелівців), силою котрої відступає їм на дуже вигідних умовах велику кількість землі для родин тих збігців. Має прибути їх понад 700 родин. Рівнож була звістка, що представники тих емігрантів в Парижі, заключили вже умову з одною англійською корабельною компанією, котра майже пів даром перевозить їх сюди. Під весну сподіваються вже першого їхнього транспорту.

Також Поляки заложили тут свій банок, котрий дістав великі простори землі від правительства по дуже низькій ціні (в пров. „Сантіаґо де Естеро і Чако"). Однак тамтуди не виїзджають стільки, бо треба ліс корчувати, спека, а найголовнійше саранча. В північних провінціях земля дешева, але там потрібно великого вкладу гроша і праці, а бувають роки, що саранча виїдає все до тла. Знова в провінціях центральних і полудневих, земля досить дорога. В поблизу більших міст, як Буенос, Ля Плята, Сарате і Розаріо. І гектар коштує 1,000 долярів, або й більше. Звичайно, що тут коло міст управляють найбільше ярини, котра дає далеко більше зиску як чакра і є більше певне.

Найліпші землі в пров. Буенос Айрес і Пампа Централь захватили Жиди і дуже дешево продають, ($75 гектар), **але тільки ля Жидів!** От язва єгипетська!

Але до всего треба грошей. Щоб братись до землі, потрібно хоч бідних 2 тисячки пезів.

Сі мої знакомі, котрі виїхали в Мендозу, мали в дома дещо, жінки їх попродали все, приїхали до них, привезли дещо готівки і з тим вибрались туди. разького повіту.

Двох з них волиняки, 1 зі зба-

Буенос Айрес, 15. квітня, 1926.

Коло мене на разі так нічо нового, хиба те, що від сегодня не хотячи відпочиваю. Тепер цей відділ, в котрім я робив, покінчив свою роботу. Це було так зване „Куандрілля ляс рефрмас". Вже в повставлюваним желізі (котре опісля заливаєсь цементом) приходилось робити всякі зміни.

Робота вправді там ще предвиджуєсь на 2 роки, але для иньших професій як примиром: механіки, каністи (ці, що рури вкладають для води, пари, проводу штучного морозу і т. и., дальше мулярі, електрицісти). Як пічнуть вкладати рури в камерах (камара фріа), можевдасться мені дістатись туди. Тут тепер знова зачалася будова одної з найбільших електровень (в новім порті коло репіра, недалеко від еміграційного порту), котра має коштувати 40 міліонів пезів, а час будови тревати буде 4 роки. Але ще тільки розпочались вступні роботи. Бють палі, і тягнуть фундаменти.

Тепер тут положення досить важке. Еміграція не взборонена. Що дня приїзджають тисячі і тисячі. Одні корабельні фірми роблять інтерес. Иньші народности хоч трохи зорганізовані. Мають свої представництва, комітети інформаційні і т. др., а наші виходці здаєсь найбільш нещасливі із всіх. Приміром, з Галичини, з Волині, приїзджають сотками родин, попродавши все, що було в дома, в надії, що тут дістануть землю. Вправді землю тут можна дістати, — але там „де дітько не каже добраніч", це є в Чако, Корріентес, Місійонес, взагалі в провінціях північних, де клімат є гірший навіть як в Бразилії, брак здорової води, а ще до того ніхто не має потрібної скількости готівки, щоби міг як так розхазяйнуватись. І звичайно, ідуть туди, побувши там деякий час, вертаються, тай йдуть на желізную дорогу робити, бо другого віднайти трудно найти. Я думав, що мені вдасться там поробити аж до укінчення будови, бувби заробив деякий цент, мігби був опісля братись до маленького підприємства, а тепер знова прийдесь бігати де-який час. Я між иньшим думав з часом, наколи би вдалось було зложити яких 2,500 долярів, винайняти оден, евентуально два гектари, землі, недалеко від Буенос Айрес і заложити годівлю курий, це тут дуже поплатнє підприємство. А рівночасно з тим завести маленьку пасіку. Тут клімат для пчіл здаєсь богато лучший, чим в нас. Приміром російський Союз в Бериссо, купив 2 гектари землі. Управляють ярину, плекають курий, а найголовнійше, розвели взірцеву пасіку, котра в цім році числить 150 пнів, тай дає не аби який дохід. В році двайцятім, кухар їхній зловив роя. Всипав його в скринку, в котрих пакуєсь нафту і в таких скринках держали пчоли до 23-го року, маючи вже в тім році 27 пнів. На прикінці того року дістали фахового пасічника, котрий поставив пасіку на потрібну ступінь, замовив взірцеві улиї, і нині пасіка числить 150 пнів. Це все вони заложили на удилах.

Я думав, що дістанусь до Форда до роботи, але трудно. Я мав навіть рекомендацію від одного шефа складу автів Форда, однак, якби я її був дістав хоч 3 місяці скорше, то був би поступив, а я прийшов з нею, як вже скінчилось літо. На весну і на літо є більші замовлення. Головно є великий попит на трактори, тягарові авта, а на зиму вже меньше. Так, що прийдесь ждати аж до другої весни. Поки я цю рекомендацію дістав, тягнулось з місяць. Мій оден знакомий, котрий вже тут 16 літ, просив в цій справі одного комісаря поліції, цей знова того шефа, йому знакомого, а той допераа дав до „єфе персональ" (котрий принимає людий на роботу) а цей сказав мені, що за пізно, вже по сезоні. Так з того всего вийшов пшик. Там робота не зґірша, чоловік може дечого привчитись при нім, а головне те, що там найлучше платить. Перших 2 місяці $7.00 денно, пізнійше $9.00, але дістатись туди! І там всі, крім спеціялістів і тих, котрі одержують місячно, по тій нормі зароблять.